

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В
СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ**

(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
дисципліни спеціалізації
підготовки бакалаврів**

(рівень вищої освіти)

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

(шифр і назва напрямку)

спеціальності 227 ФТ та ЕТ

(шифр і назва спеціальності)

Навчальна програма з дисципліни «Методика викладання фізичного виховання в спеціальних медичних групах» для студентів з галузі знань – 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 227 Фізична терапія та ерготерапія V семестр (денна форма навчання).

Розробники: кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач Семенова Н.В., кандидат наук з фізичного виховання і спорту, викладач Назаркевич Л. І.,

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики фізичної культури

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 року

Завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури, професор

_____

(Боднар І.Р.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Навчальна програма затверджена на засіданні Ради факультету фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від «____» _____ 20__ року № ____

Голова _____

(_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© Семенова Н.В., Назаркевич Л.І. 2018 рік

©ЛДУФК, 2018 рік

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання фізичного виховання в спеціальних медичних групах» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія та ерготерапія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є педагогічна діяльність вчителя фізичної культури; теоретико-методичні основи фізичного виховання школярів; організація навчального процесу з фізичного виховання в ЗОШ зі школярами СМГ; методика занять зі школярами з різними захворюваннями.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія і методика фізичного виховання, анатомія, фізіологія, біохімія, педагогіка, психологія тощо.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретико-організаційні основи фізичного виховання школярів у спеціальній медичній групі.

Змістовний модуль 2. Методичні основи фізичного виховання школярів у спеціальній медичній групі.

Змістовний модуль 3. Організаційно-методичні особливості позаурочних занять з учнями СМГ. Планування, облік і контроль у фізичному вихованні учнів СМГ.

Змістовний модуль 4. Особливості методики фізичного виховання учнів СМГ з різними захворюваннями.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання фізичного виховання в спеціальних медичних групах» є закріплення знань загальних теоретико-методичних основ фізичного виховання школярів та засвоєння методичних і організаційних особливостей фізичного виховання учнів, які за станом здоров'я скеровані до спеціальних медичних груп.

2.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:** сучасний стан і перспективи удосконалення ФВ учнів СМГ; сучасні теоретико-методичні підходи щодо змісту і організації ФВ в ЗОШ; завдання, принципи і функції ФВ учнів СМГ; критерії поділу учнів СМГ на групи і підгрупи для занять з ФВ; особливості побудови і методики уроку ФВ і позаурочних форм ФВ учнів СМГ; сучасні підходи у плануванні, обліку і контролі у ФВ учнів СМГ; особливості методики занять з ФВ для учнів з різними захворюваннями; рекомендовані і протипоказані їм засоби ФВ;

вміти: планувати, організовувати і здійснювати процес ФВ зі школярами, які за станом здоров'я скеровані до СМГ в умовах ЗОШ; організувати і провести урок ФВ, різні позаурочні форми ФВ, вести облік і контроль; оволодіти нетрадиційними методиками, що сприяють ліквідації або стійкій компенсації порушень з боку органів і систем, викликаних тим чи іншим захворюванням, сприяють загартуванню, різнобічному фізичному розвитку, формуванню знань, вмінь та навичок, звички та потреби в заняттях фізичними вправами.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Теоретико-організаційні основи фізичного виховання школярів у спеціальній медичній групі.

Тема 1. Сучасний стан і перспективи удосконалення фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі. Завдання, принципи, функції фізичного виховання учнів спеціальній медичній групі.

Характеристика стану здоров'я та фізичного розвитку учнів спеціальній медичній групі. Анатомо-фізіологічна характеристика. Педагогічна характеристика. Завдання фізичного виховання учнів з відхиленнями в стані здоров'я. Принципи фізичного виховання. Функції фізичного виховання учнів спеціальній медичній групі.

Тема 2. Організація навчального процесу у ЗОШ з учнями спеціальній медичній групі.

Організація процесу фізичного виховання учнів з послабленим здоров'ям у загальноосвітніх школах. Поділ школярів на групи здоров'я. Поділ школярів на медичні групи. Комплектування підгруп спеціальній медичній групі.

Змістовний модуль 2. Методичні основи фізичного виховання школярів у спеціальній медичній групі

Тема 3. Характеристика засобів і методів фізичного виховання учнів спеціальній медичній групі.

Характеристика допоміжних засобів фізичного виховання учнів спеціальній медичній групі. Природні фактори. Гігієнічні чинники. Гігієнічні вимоги до організації режиму дня. Характеристика фізичних вправ у фізичному вихованні дітей спеціальній медичній групі як основного засобу фізичного виховання. Методи фізичного виховання. Сучасні підходи у застосуванні засобів фізичного виховання учнів спеціальній медичній групі.

Тема 4. Урок фізичної культури з учнями СМГ (організаційні та методичні особливості).

Вимоги до уроку фізичної культури в СМГ. Побудова і методика уроку. Загальна і моторна щільність уроку. Інтенсивність фізичних навантажень. Дозування фізичного навантаження. Особливості методики розвитку фізичних якостей.

МОДУЛЬ 2

Змістовний модуль 3. Організаційно-методичні особливості позаурочних занять з учнями СМГ. Планування, облік і контроль у фізичному вихованні учнів СМГ.

Тема 5. Особливості методики позаурочних занять учнів спеціальній медичній групі.

Додаткові уроки фізичної культури. Фізкультурні заходи в режимі дня школи (гімнастика до уроків, фізкультхвилинки і фізкультпаузи на уроках, рухливі ігри на перерві). Організаційно-методичні особливості самостійних (індивідуальних) занять: ранкова (гігієнічна) гімнастика та виконання домашнього завдання з фізичної культури.

Тема 6. Планування, облік і контроль у фізичному вихованні учнів СМГ.

Програма з фізичної культури для учнів СМГ. Періоди фізичного виховання учнів СМГ. Контрольні заходи. Лікарсько-педагогічні спостереження. Самоконтроль.

Змістовний модуль 4. Особливості методики фізичного виховання учнів СМГ з різними захворюваннями.

Тема 7. Особливості методики фізичного виховання учнів СМГ з різними захворюваннями.

Терміни допуску учнів до занять у спеціальній медичній групі. Особливості методики занять з фізичного виховання учнів з серцево-судинними захворюваннями. Методичні особливості занять при захворюваннях органів травлення. Особливості методики при захворюваннях залоз внутрішньої секреції і розладах обміну речовин. Особливості методики фізичного виховання з учнями, які страждають нервово-психічними захворюваннями. Організація і методика занять з учнями, які мають порушення зору. Фізичне виховання з учнями, які мають вади постави. Методика занять зі учнями з пошкодженнями опорно-рухового апарату.

4. Рекомендована література

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.
3. Боднар І. Теорія, методика і організація фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи / І. Боднар. – Навч. –метод. посіб. – Львів, Українські технології. – 2005. – 48 с.
4. Особливості фізичного виховання у спеціальних медичних групах: методичні рекомендації / Я.М. Яців, Ю.О. Полатайко, Е.Й. Лапковський, З.В. Дума, Л.Б. Маланюк, Г.О. Пятничук, А.В.Синиця, Л.А.Хохлова.–Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2012–47с.
5. Полатайко Ю. О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах / Ю. О. Полатайко. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – 161 с.
6. Програма для основної і спеціальної медичних груп загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 5-12 класи. // Зубалій М. Д. ,

Дерев'янка В. В., Лакіза М. М., Шегімага В. Ф., Майєр В. І. – К. : Ранок, 2006. – 128 с.

7. Програма для основної і спеціальної медичних груп загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 1-4 класи. // Зубалій М. Д., Дерев'янка В. В., Лакіза М. М., Шегімага В. Ф., Майєр В. І. – К. : Ранок, 2006. – 128 с.

8. Програми з фізичної культури для спеціальної медичної групи 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Майєр В.І., Дерев'янка В.В., - 2008.

9. Програми з фізичної культури для спеціальної медичної групи 5–9 класів // Майєр В.І., Дерев'янка В.В., - 2008.

10. Язловецький В. С. Фізичне виховання учнів з відхиленнями в стані здоров'я / В. С. Язловецький. – Навч. пос. – Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2004. – 352 с.

Допоміжна:

1. Арєф'єв В. Г. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): Навч. Пос. для студентів навчальних закладів II – IV рівнів акредитації / В. Г. Арєф'єв, А. Г. Єдинак. – Кам'янець-Подільський : Абетка–НОВА, 2001. – 384 с.

2. Булич Э. Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов / Э. Г. Булич. – М. : Высш. шк., 1986. – 255 с.

3. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.

4. Мурза В. П. Фізичні вправи і здоров'я / В. П. Мурза. – К. : Здоров'я, 1991. – 256 с.

5. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни “Фізичне виховання” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів спеціальної медичної групи із захворюванням серцево-судинної та дихальної систем I-II курсу денної форми навчання / авт.: О. В. Попрошаєв, В. С. Мунтян. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 52 с.

6. Наявко І. І. Організація і методика проведення занять та самостійної роботи з фізичного виховання зі студентами спеціальних медичних груп : навч. пос. / укл. : І. І. Наявко, В. М. Завійська, В. В. Іваночко [та ін.] – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2008. – 130 с.

7. Семенова Н. Організація фізичного виховання у спеціальних медичних групах ВНЗ I–II рівнів акредитації / Наталія Семенова // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту та здоров'я людини. – Л., 2016. – Вип. 20, т. 2. – С. 310–314.

8. Теоретична підготовка студентів закладів вищої освіти з предмету "Фізичне виховання" Конспект лекцій / Г. Лапшина, О. Череповська, Р. Дмитрів, О. Мельник, Л. Дербабя, Н. Семенова, та ін. // за ред. Г.Г. Лапшиної – Львів: Поліграфіст, 2018, – 336 с.

9. Фізична культура : програма для учнів загальноосвіт. навч. закл. 5–12 класи / авт. Операйло С. І. [та ін.]. – К. : Перун, 2005. – 112 с.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
4. Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – іспит (V семестр – денна форма навчання).

Екзаменаційні вимоги

1. Комплектування підгруп для занять з фізичного виховання у загальноосвітніх школах.
2. Завдання, засоби, методичні особливості вступної та підготовчої частин уроку в спеціальній медичній групі.
3. Характеристика фізичних навантажень різної інтенсивності.
4. Способи організації процесу фізичного виховання зі СМГ у загальноосвітній школі.
5. Зміст навчальної програми з фізичної культури для спеціальної медичної групи.
6. Методичні рекомендації для зниження функціонального навантаження на судини у підготовчому періоді фізичного виховання.
7. Критерії комплектування медичних груп для занять з фізичного виховання у загальноосвітніх школах.
8. Характеристика засобів, методів фізичного виховання учнів СМГ.
9. Особливості методики занять з учнями, які страждають на підвищений артеріальний тиск.
10. Особливості фізичного і психічного розвитку, фізичної підготовленості і захворюваності учнів спеціальної медичної групи.
11. Характеристика періодів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи.
12. Загальні риси методики фізичного виховання учнів, які страждають на захворювання органів дихання.
13. Методика використання допоміжних засобів фізичного виховання у роботі з учнями СМГ
14. Характеристика організаційних форм фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи у загальноосвітніх закладах
15. Характеристика методів фізичного виховання в заняттях із учнями СМГ.
16. Специфічні принципи фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи сформульовані І.Вржесневським, О. Давиденко, 2002.
17. Розвиток фізичних якостей у дітей спеціальної медичної групи.

- 18.Методика занять із учнями з пошкодженнями опорно-рухового апарату
- 19.Функції педагогічного процесу фізичного виховання учнів СМГ.
- 20.Організація і методика самостійних занять учнів спеціальної медичної групи.
- 21.Особливості методики фізичного виховання учнів з порушеннями зору.
- 22.Завдання фізичного виховання учнів СМГ
- 23.Особливості обліку та оцінювання учнів спеціальної медичної групи у процесі фізичного виховання.
- 24.Особливості методики фізичного виховання учнів з неврозами.
- 25.Принципи фізичного виховання учнів СМГ.
- 26.Контроль і самоконтроль у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи.
- 27.Особливості методики занять у СМГ при захворюваннях залоз внутрішньої секреції і розладах обміну речовин
- 28.Комплектування медичних груп для занять з фізичного виховання у загальноосвітніх школах.
- 29.Задачі, засоби, методичні особливості основної та заключної частин уроку фізичної культури з учнями спеціальної медичної групи.
- 30.Методика проведення коригувальних вправ при сколіозах різного ступеня.
- 31.Характеристика сучасних проблем фізичного виховання учнів СМГ.
- 32.Задачі, засоби, методичні особливості основної і заключної частин уроку фізичної культури для учнів спеціальної медичної групи.
- 33.Особливості методики фізичного виховання учнів з порушеннями зору.
- 34.Вплив фізичних вправ на організм дитини з послабленим здоров'ям.
- 35.Організація і методика фізкультурних занять, масових, фізкультурно-оздоровчих заходів в режимі навчального дня з дітьми спеціальної медичної групи.
- 36.Загальні риси методики фізичного виховання учнів підгрупи «Б» СМГ.
- 37.Характеристика фізичного, психічного розвитку, фізичної підготовленості і захворюваності учнів спеціальної медичної групи.
- 38.Організаційно-методичні особливості уроку фізичної культури з дітьми підгрупи «А» СМГ.
- 39.Організаційно-методичні особливості уроку фізичної культури з дітьми підгрупи «В» СМГ.
- 40.Особливості методики проведення загартовувальних заходів в СМГ.
- 41.Організація і методика самостійних (індивідуальних і групових) занять фізичними вправами учнів спеціальної медичної групи.
- 42.Загальні риси методики уроків фізичної культури з учнями, які страждають на хвороби серця.
- 43.Класифікація і характеристика фізичних вправ, що застосовуються у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи.
- 44.Методичні і організаційні особливості уроку фізичної культури у спеціальній медичній групі.
- 45.Загальні риси методики фізичного виховання учнів, які страждають на захворювання органів дихання.
- 46.Загальна і моторна щільність уроку фізичної культури в спеціальній

медичній групі.

- 47.Способи регулювання фізичного навантаження під час занять у спеціальній медичній групі.
- 48.Методичні рекомендації для зниження функціонального навантаження на судини у підготовчому періоді фізичного виховання.
- 49.Принципи фізичного виховання учнів СМГ.
- 50.Характеристика навчальної програми з фізичної культури для учнів спеціальної медичної групи.
- 51.Комплектування підгруп спеціальної медичної групи.
- 52.Відмінності програмного матеріалу для учнів СМГ.
- 53.Особливості методики фізичного виховання учнів із захворюваннями органів травлення.
- 54.Мета і завдання медико-педагогічного контролю. Завдання медико-педагогічного спостереження.
- 55.Вимоги до уроку фізичної культури спеціальної медичної групи (за Г.І. Погадаєвим, 2000).
- 56.Особливості методики фізичного виховання учнів із неврозами.
- 57.Способи організації процесу фізичного виховання зі СМГ у загальноосвітніх школах.
- 58.Задачі, засоби, методичні особливості підготовчої і вступної частин уроку фізичної культури для учнів спеціальної медичної групи .
- 59.Особливості методики фізичного виховання учнів з порушеннями постави.
- 60.Гігієнічні вимоги до організації режиму дня в умовах спеціальних шкіл-інтернатів.